M. No Reg. 2580.

సం॥ చందా రు 4 లు

జమీందారీ రయితుల ఆర్థిక సాంఘిక వ్యవసాయిక భాగ్యోదయమునకు

సంపుటము 2 | శనివారం 15–4–33 నెల్లూరు | సంచిక 32

మునిస్వామి నాయుడుగారి అధ్యక్షోపన్యాసము.

(తే 2—4—33 ది జయంపురగ్రామమున జరిగిన నెల్లూరుజిల్లా 2వ జమీందారీరయితు మహాసభ యందుగావించబడినది.)

ఈమహాసభకు అధ్యక్షతను వహించు అవకాశము నొసంగినందులకు నాకృతజ్ఞతాభి వందనముల స్వీకరింపగోరెదను. విశాలోగలిగియుండు నూతనోత్సాహ ప్రస్ఫురణను వెడిచ్చుట సమావేశమైన బహుసంఖ్యాతమైన రైతువర్గమే తార్కాణము. మండువేసవినిగూడ లెక్కింపక దూరప్రయాణ మొనర్చి రైతుమహాజను లింతవిరివిగ సభా కార్యక్రమమందు పాల్గొనుచుండుట నాకెంతయు ఆనంద ప్రదముగ నున్నయది. మనముజమీందారు జమీన్ రైతుల సంబంధ చరిత్రలో నొక విషమ ఘట్టమున సమావేశ మగుచున్నారము. జమీందార్ల యొక్క న్యాయమైన హక్కులకు భంగము కలిగించి రైతుల కన్యాయముగు లాభములనుగల్పించుకొను దురుద్దేశము తోడనే జమీన్ రైతు సంఘములు కృషిసల్పుచున్నవను యభిప్రాయము కొన్ని చోట్లప్రబలియున్నది. ఈ రైతు సంఘములు విప్లవకారకము లనియును, ఆస్తిపాస్తులను నిర్మూలించుట కుద్దేశింపబడినవనియు, ప్రపంచమునకు చాటుటకు విశేష ప్రయత్నములు గూడ సల్పబడుచున్నవి. కావున జమీన్ రైతు సంఘముల నిజోద్దేశములను బాహాటముగ వెల్లడించి యిట్టి యపోహలను తొలగించుటకు తగు తరుణ మరుదెంచిన దని నేనభిప్రాయపడుచున్నాను.

జమీందార్లకును, జమీన్ రైతులకును తప్పని సరిగ సంఘర్షణ లుండునని నేను తలంచుటలేదు. రైతులయొక్క యభివృద్ధియు, సంతృప్తికరమునగు జీవనములే జమీందార్ల యొక్క యభివృద్ధియు, తృప్తి జీవనములని నిశ్చయముగ నుడువవచ్చును. కష్టమునకు తగిన ఫలములేక కడుపునిండ కూడు ఒంటినిండగుడ్డ లేక దుర్భర దారిద్ర్యమున మునిగియుండి, పన్ను సక్రమముగ చెల్లించలేని స్థితిలోనుండు రైతులకంటె, జమీందారునకు వేరువ్యసనము మరొండు లేదు. అందుచే రైతు అభివృద్ధి నాకాంక్షించి మెస్టేటును సక్రమముగ పాలించి రైతుల సానుభూతి సహకార ములను

బడయుటయే జమీందారునకు శ్రేయస్కరం బనుట నిర్వివాదాంశము.

పందొమ్మిదవ శతాబ్దారంభకాలమున బ్రిటిషు గవర్నమెంటువారు జమీందారులతో గావించుకొనిన శాశ్వత సెటిల్మెంటు యొక్క పరిస్థితులను చక్కగ గమనించినచో, జమీందార్లు భూమిశిస్తును వసూలు చేయుటకు ప్రభుత్వము వారిచేతను నియమింపబడినవారే యని స్పష్టపడగలదు. ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యక్ష పరిపాలనలో నుండు—అనగా రైత్వారీ ప్రదేశములలో రైతు ప్రభుత్వమువారితో కట్టామూలముగ ఒడంబడిక చేసికొనును. అట్లే జమీనా ప్రదేశములందు ఒక్కొక్క రైతు ప్రత్యేకముగ జమీందారులతో పట్టా ముచ్చిలికాలమార్పు మూలమున ఒడంబడిక చేసికొనును. భేదమింతియే కాని రయిత్వారీ రయితులకును జమీందారీరయితులకును భూమిశిస్తు పద్ధతియొకటే. రయితులయొక్క హక్కు భుక్తములును, బాధ్యతలును గూడ రెండు విధానములందును సమానమయినవే. జమీనా రయితులు ఆసించినదియు, యీసిద్ధాంతము నాచరణలో పెట్టవలయుననియే.

జమీందారు రయితులయొక్క కోర్కెలను ఆశయములను రయిత్వారీ రయితులు ప్రభుత్వమువారినుండి పొట్టినదుపాయములను, సానుకూలములను కోరుచున్నారో, వానినేతమకు గూడా జమీందార్లవద్దనుండి లభింపవలెననియే. అట్టిహక్కు భుక్తములను న్యాయసమ్మతముగ అనువర్తింప చేయుటలో రయిత్వారీ ప్రదేశములకును, జమీందారీ ప్రదేశములకును పద్ధతుల భేదమున్మాత్రము వుండవచ్చును. శిస్తు వసూలువిషయమున రయిత్వారీ ప్రదేశమునకు రెంటురికవరిఆక్టు అనువర్తించును. జమీందారీ ప్రదేశములకు మద్రాసు యెస్టేటుల్యాండుఆక్టు అనువర్తించును.

ఈ రెండు పద్ధతులందుగూడ సిస్తును విధించుట యందుఅయాదేశాచారము, మామూలులను, అనుసరించియుండును. ప్రభుత్వముగాని, జమీందారుగాని, భూమిసిస్తు ఆదాయములో న్యాయమయినయొకభాగమును తీసికొనుటయు, తక్కిన పంటను రయితు అనుభవించుటయు సక్రమమైన పద్ధతి. ప్రభుత్వ ప్రదేశములలో శిస్తువసూలు విషయములో అనుభవమును బట్టి సక్రమమగు సిద్ధాంతముల మీద రూల్సు, డిపార్టుమెంటు ఆర్డరులు నిర్మింపబడి యున్నవి.

ఈ విషయము రయితులకు సంబంధించిన అనేకముఖ్యవిషయములకు సంబంధించియున్నవి. అందులో (1) భూమినిసర్వే చేయుట, శిస్తును సెటిల్ మెంటును చేయుట (2) శిస్తుముజరాలు, వసూళ్లను వాయిదావేయుట (3) భూములను దరఖాస్తుల మూలముగాను, విక్రయ మూలముగాను రయితాధీన మొనర్చుట. (4) ఆక్రమభూములకు సరియయిన రికార్డునుంచుట (5) పశువులమేతకును, వంటచెరుకును పచ్చియాకు సత్తువను రైతులు వుచితముగ తెచ్చుకొనుట. (6) జలాధారములను కలిగించుట, వానిని సరియయిన స్థితిలోనుంచుట, వలయునప్పుడు కావలసిన మరమ్మతులు చేయుట. (7) సత్తువపైరకును మేతపైరకును పన్ను లేక పైరుబెట్టు పద్ధతిని ప్రోత్సహించుట యనునవి ముఖ్యమైయున్నవి.

రయితువద్దనుండిన్యాయమైనట్టియు సక్రమమయినట్టియు, పన్నునుమాత్రము పుచ్చుకొని, రయితులకు వ్యవసాయవిషయములందు తగు ప్రోద్బల మొసగుటయే, రయిత్వారీ ప్రదేశములందు ప్రభుత్వమువారియొక్క ఆశయము. పన్నువిధించుటలో ప్రభుత్వమువారు భూమియొక్క సారమును, అందలి ఫలితమును గమనించి తగుమాత్రపు సిస్తును విధించుటయేగాక రయితునకు యెప్పటికప్పుడువలయు సాయమును చేయుచుందురు. యిప్పట్లరయితుయొక్క ఆర్థికాది యభివృద్ధియే ప్రభుత్వమువారి దృష్టియందుండును. జమీందారీ రయితుగూడ తన జమీందారునుండి ఇట్టి సానుకూలములు కావలయుననియే కోరుచున్నాడు. జమీందారీ ప్రదేశములందు మోయరాని పన్నుభారమును తగ్గింపవలయుననియు, తనశక్తి ననుసరించియే పన్నును విధింపవలయుననియు జమీనారయితు అర్థించుచున్నాడు. కఱవుకాలముననువర్షములు లేకయు మరియితర దైవాకృతములగు కారణములవల్లనను పంటలు ఫలింపకపోయినప్పుడు, సిస్తుముజరా యిచ్చితీరవలయునని రయితుల యాశయము. అనాధీనమగు జమీందారీ అడవులందు రయితులుపశువుల మేపుకొనుటకును వంటచెరుకును సేకరించుకొనుటకును, పచ్చియెరువును సంగ్రహించుటకును, తనకు స్వాతంత్ర్యముండవలయు ననుచున్నాడు. జమీందారుయడవులు కేవలము జమీందారుని నిరంకుశాధికారమునకు లోబరచి, రైతుల కందుబాటులో లేకుండునట్లును, అన్యాయముగ హెచ్చుసిస్తులను విధించి రైతులను నలిపివేయుటకును, యతేని యధికారముండగూడదనియు, యీవిషయములందు తనకు తగురక్షణ ముండవలయుననియు, రయితు ఆశించుచున్నాడు. ఈకోర్కె రయిత్వారీ రయితులనుభవించు సౌకర్యముల కనుగుణముగనేయున్నది గాని, విపరీతముగాదు. సిస్తుమూలముగ భూస్వామి వసూలుజేయు ధనమును, జమీందారు విచ్చలవిడిగ వ్యయమొనర్చి, వ్యవసాయమునకు మూలాధారమగు జలాధారములను సరియైనస్థితిలో నుంచుటలేదు. అట్లుగాక జలాధారములను సకాలమున మరమ్మతు గావించి, వానిని సరియైన స్థితిలోనుంచి, తమకు పట్టెడన్నము మిగులునట్లు జూడవలయునని రయితులుకోరెదరు. రయితాధీనపు భూములకు యెప్పటికప్పుడు పట్టామారుదలలు గావింపబడవలయుననియు, అడంగళ్ళు రయితు నిజాక్రమణములకు ప్రతిబింబములుగ నుండవలయుననియు మరియొక ప్రార్థనము.

కావలి బోర్డు హైయరు గ్రేడు బాలురపాఠశాల

ఈ హైయరు గ్రేడుపాఠశాల కావలితాలూకా బోర్డునందొక్కటే యైయున్నది. దీనికి మ-రా-శ్రీ రావుసాహెబు వెన్నెలకంటి కృష్ణస్వామిరావు పంతులుగారు తాలూకాబోర్డు ప్రెశిడెంటు పదవినలంకరించి యున్నప్పుడు మిగుల అనుభవశాలియును, హైయరుగ్రేడు ట్రెయిండు అయినవారును అగు శ్రీహరి భట్లుగారు ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా నుండినప్పుడు తదితరపాఠశాలలకన్న మిన్నయై వన్నెకెక్కియుండెడిది. గాని అష్టమ వర్షముల క్రిందట సెకండరీగ్రేడు ట్రెయినింగు అయినవారిని కొంతమందిని వుపాధ్యాయులుగా నియమించుటచే నిన్నటి దినదినాభివృద్ధి అయి యీతాలూకా బోర్డునకొక పాఠశాలయై తనరారుచుండెను.

ఇంతలో, పంతులుగారి ప్రభుత్వము అంతరించుటచే సీతారామిరెడ్డిగారి ప్రభుత్వము ప్రవర్తిల్ల జొచ్చెను. కొంతకాలమునకు వారుగూడ బోర్డునుండి వెడలిపోవుటచే మ-రా-శ్రీ, పుచ్చలపల్లి హరిశ్చంద్రారెడ్డిగారిని బోర్డువరించినది. వారు ప్రెసిడెంటుగాయున్నప్పుడు శ్రీ. సి. వెంకటేశ్వర్లు గారిని యింటర్మీడియేటువరకు చదివి సెకండరీగ్రేడు ట్రెయినింగు అయినవారిని, యీపాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయునిగా నియమించిరి. వీరినియిప్పటికి షుమారు 5 సంవత్సరముల క్రితము నియమించినను, అంతకుముందే సెకండరీగ్రేడు నందు ట్రెయిన్డు లైనయుపాధ్యాయులుపలువురున్నను, వీరుయింటర్మీడియేటు పరీక్షయయిన వారగుటచే, వారికంటె వీరికికొంత ప్రాధాన్యమియ్యబడినది.

ఇదియిట్లుండగా; ప్రస్తుతపు తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారి మిత్రుండగు శ్రీ చెరుకూరు సుబ్బయ్యగారు, తాను యింతకుముందు ఉపాధ్యాయుడుగా పనిజేయుచుండిన నెల్లూరుమునిసిపాలిటీని త్యజించి, నెల్లూరుజిల్లా టెంపరెన్సు ప్రొపగాండాయందు లెక్చరరుగా నియమింప బడిరి. ఆపదవి ముగియుటచే వీరికి మన ప్రెసిడెంటుగారే చేయూత నొసగ వలసిన వారయిరి. అందుచేవీరికి ముప్పది అయిదు రూపాయలు వేతనముపై ప్రథమఅసిస్టెంటు వుపాధ్యాయునిగా నియమించిరి. ఏమి తన్యాయము! సప్తవర్షముల క్రితము నియమింపబడిన సెకండరీగ్రేడు ఉపాధ్యాయు లెందరో తక్కువవేతనముల పై పనిచేయుచుండగా, అనుభవమును త్రోసివైచిరి. ఇదియిట్లుండ, కావలిలో మిషను వారి మిడిల్ స్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయుడగు శ్రీ ముత్తరాజు శేషయ్య పంతులుగారిని పాఠశాల నుండి వెడలిపొమ్మనుటచే వారికిగూడ నీ బోర్డునందు తావొసగ వలసివచ్చెను. వారుగూడ సెకండరీగ్రేడు టీచరే! అయినను శ్రీ వెంకటేశ్వర్లుగారి ప్రధానోపాధ్యాయ పదవికి ముప్పువాటిల్లెను. వీరినియే ఇరువదిరూపాయల వేతనముపై నియమించవలసి వచ్చెను. ఛట్టో! ముగ్గురు లోయర్ గ్రేడు టీచర్లనూడ బెరికిన రాకయుండునా?

ఇంతలో శ్రీ శేషయ్యగారి కెచ్చటనో తొంబదిరూపాయల వేతనముపై నౌకరి లభించినదన్న, దీనికి మూడుమాసములు సెలవుపెట్టి అచ్చటికి వెళ్ళగా, శ్రీ వెంకటేశ్వర్లుగారా స్థానమలంకరింప, కావలిన్యాయవాది సహోదరుడగు ఒంగోలు సుబ్రహ్మణ్యం. బి. ఏ. గారిని ప్రథమ అసిస్టెంటుగా నలుబది రూపాయలపై నియమించిరి. మూడుమాసములు గడచెను. మరల శేషయ్యగారే వచ్చిరి. ప్రధానోపాధ్యాయుడాయెను. సుబ్రహ్మణ్యంగారికి యిరువదియైదు రూపాయలపై ఆర్డరు వేయబడెను. ఎప్పుడు? జనవరి 4-వ తేది. ఎలెక్షనుదెప్పుడు? అయిదవ తేది. న్యాయవాదిగా ఎవరికి సాయము చేసిరి? నెరళ్ల వెంకయ్యగారికి. ఫలితమో? 5-వ తేది సాయంత్రం ఆర్డరు రద్దుఅగుటే? మరల ఎవరిని నియమించిరి? శ్రీ రెడ్డిగారికొరకై ఎన్నికల యందు కష్టపడి తమ్ములపెంట పోలింగు నాకుపనిచేసిన కే శేషయ్య గారిని. యోగ్యత? ఇంటర్మీడియేటు.. వేతనము? ముప్పది. ట్రెయినింగా? లేదు.

శ్రీ హరిశ్చంద్రారెడ్డిగారు మరల ప్రెశిడెంటుగా ఎన్నుకొనబడిరి. ఇదియిట్లుండగా యీనెల తే 4 దీ, ఆప్రాంతములలో యీపాఠశాలయందొక సంక్షోభము గలిగెను. కావలియందొకయలజడిగలైను. ఎవరినోట వినబో[...]యే. అదియేమి? ప్రథమ అ[...] శ్వర్లు గారికిని, రెండ[...] బ్బయ్య నాయుడిగారికి[...] ము సంభవించెను. మె[...]

కాని పైవిషయము లన్నిటియందును రైతులకు పరిహార మొసంగు హక్కు మొదట జమీందారునకే యుండవచ్చును. కానిఆయధికారమునతడు దుర్వినియోగ మొనర్చి స్వలాభాపేక్షతో రైతులకుపరిహార మొసంగకుండునట్టి నిరంకుశాధికార మతనికుండగూడదు. అట్టిపరిహార మొసంగుట జమీందారుని దయాదాక్షిణ్యముల పై నాధారపడక రైతులకు సక్రమమగు హక్కుగపరిగణింప బడవలయును. అందుచేన్యాయమైనపరిహార మొసంగక రైతుల కన్యాయ మొనరించిన యెడలను, రైతులను క్రూరముగ బాధింప గడంగిన సందర్భములందును, రెవిన్యూకోర్టులు గానిసివిలుకోర్టులుగాని రైతులకురక్షణ మొసంగునట్లుజూడవలయునని జమీన్ రైతుల యాశయము. అనగాసక్రమమును, న్యాయసమ్మతమునగు సూత్రములమీద నేపరిపాలన మాధారపడవలయునని వ్యక్తి పూర్వకముగు ఆగ్రహాను గ్రహముల ననుసరింపగూడదనియు, రయితు లభిలషించెదరు.

(సశేషము.)

జమీందారీ రైతు

15—4—33

శనివారము.

ఆశాంకురములు.

రెండు సంవత్సరముల నుండి నిరాశా మేఘములతో దట్టముగ గప్పబడి, అంధకారమయమైన వెంకటగిరి జమీన్ ప్రపంచమునందు ఆశాజనకములగు ప్రభాతసూచనలు కన్పట్టు చుండుట సంతోషదాయకము. అనాదినుండి అలవాటుపడిన రాజకీయ సంబంధములు, సనాతనమైన ఆచార మర్యాదలు వేళ్ళుబారి శాశ్వతముగ నుండగలవని నిశ్చయించుకొనిన అధికారములు ఒక్కసారి అదృశ్యమగుట యెట్టివారికైనను మొదట సంతాపకరముగ నుండుట సహజమేయని వప్పుకొన వలసియున్నది. కాని పెద్దలనాటి యాచారములు అనుల్లంఘనీయము లనియు, కాలస్థితినిబట్టి మార్చుట క్షేమకరము గాదనియు తలంచుట కూడ వెఱ్ఱితనమని అనుభవజ్ఞులకు తెలిసిన విషయమే.

జమీన్ పరిపాలనా పద్ధతి నిర్మూలింపవలయునని కాని, అంతకన్న అనర్థదాయకములగు పద్ధతులు లేవనికాని మా వాదముకాదు. అటులయ్యును, కాలానుగుణ్యముగ దేశాభ్యుదయమున కవసరమైనంతవరకు, యీయనుపచట్టములను మొ తమాత్రమును మార్చకూడదను వాదముతో ... పింప జాలము. జమీను ప ... తులకును, రైత్వారీపద్ధతి ... నను, మొత్తముమీద ... విశేషమైన తారతమ్య ... నొకరు అనేకవిధముల ... బాగుపరచు కొనుచు, తనయొక్కయు తనపాలకులయొక్కయు సౌభాగ్యమును బాగుపరచు కొనుచున్నపుడు అట్టిపద్ధతిని దేశమంతటను అములు జరుపవలయునని కోరుటయందు విపరీతమేమున్నదో మాకుబోధ పడుటలేదు. తాత్కాలికముగ తనకు సంభవించిన విపత్తుల కొఱకై నొకరు కుందవచ్చును గాని, అంతమాత్రముచేత లక్షలకొలది ప్రజల ఆర్థికాభ్యుదయము నరికట్టుట న్యాయమగునా?

జమీందారీలలో చక్కగాపరిపాలించి, ప్రజల మేలే తనమేలుగా చూచుకొని, తనకొప్పగింప బడిన ఐశ్వర్యరాసులు తనవిగావనియు, భగవంతుడికి ప్రియమగునట్లు వానిని వినియోగించి జవాబుచెప్ప వలసినభారము తనపైనున్నదనియు,జమీన్ ప్రజల సంపూర్ణ సౌఖ్యమునకైనియమింపబడినట్రస్టీయనియుభావించుకొని,నిరాడంబరమైనప్రజాసేవయందే తనజమీనుయొక్క ఆదాయమును, తనకు దేవుడిచ్చిన శక్తిసామర్థ్యములను, వినియోగించు భూస్వాములు, జమీందారులు మచ్చునకుగలరని మేమువప్పుకొందుము.

సౌష్ఠవమైన పరిపాలనా పద్ధతులు చెక్కుచెదరక సాగవలయునన్నచో, యేయొక్కని వ్యక్తిపరమైన గుణాగుణముల పైనాధారపడకూడదు. ప్రేమపూరితులగు అనుభవజ్ఞులకు యీపరిపాలనా బాధ్యతనప్పజెప్పి, అనుభవసిద్ధమయినవారి ప్రత్యేక వైజ్ఞానిక విశేషతకు అడ్డుచెప్పక సామాన్య విషయములందు వారిసలహాలనమన్నించుచు, రయితుల అభీష్టమును కనుగొని తమకు ధైర్యముతో సత్యముచెప్పగల అధికారయుతమగు సలహాసంఘముల నేర్పర్చుకొని, రయితుశ్రేయమునకై నిర్ణీతమైన మొత్తములనువసూలుబడినుండి వెచ్చించుచు, పరిపాలనాపద్ధతిని సక్రమమయిన మార్గములనడిపించుచు, న్యాయమైన భాగమునే తానను భవించు చున్నంతకాలము జమీందారులపై యెవ్వరికిని యెట్టిఅయిష్టము జనించదు.

ఇరుగుపొరుగున రైత్వారీగ్రామ రైతులకును,జమీందారీ రైతులకునువున్నహస్తిమశకాంతరమేజమీను రైతులనునిరాశా సముద్రమునముంచి,చల్లారనిఆవేదనపాలు జేసినది. ప్రపంచమునంతటినా వ్యాపించియుండిలా చుచున్ననూతనదృక్పథముకూడదీనికితోడ్పడినది. అనాదినుండి బాధించుచు, యిప్పటికి దుర్భరమైనవారికష్టములే అశాంతినిరచ్చగొట్టినది. ఇట్టిప్రాముఖ్యమైన మూలకారణములను గ్రహింపజాలక, రైతులుయెదురుతిరుగుచున్నారేయనికినిసి,వారినిఅణగద్రొక్కగలనుపాయములను వెదకుచు,వున్మత్తులవలెచిందులుద్రొక్కుట ధీమంతుల లక్షణముకాదు.పగనుపగచేఅడ్డగింపప్రయత్నించుటప్రపంచ చరిత్రయందు యేకాలమునను విజయమును కాంచలేదు. ఎల్లెడనుగ్రమ్ముకొనుచుండుస్వాతంత్ర్య వాయువులుజమీన్ ప్రపంచమున మాత్రము జొరకుండునా?

ఇటీవలనిరంతరము వినబడుచుండువార్తలునిజమగుచో వెంకటగిరి జమీందారునకుపరిపాలనయందు తోడ్పడిజమీనువ్యవహారములను సౌష్ఠవమైన మార్గములనడిపించుటకై, జమీందారుకోరికపై అనుభవజ్ఞులగునటయున్నతప్రభుత్వోద్యోగిని మద్రాసుప్రభుత్వమువారు కొంత కాలమువరకు యెరువిచ్చెదరనియు, కొలదిదినములలోనె యీపద్ధతి అచరణమువచ్చుననియు తెలియుచున్నది.

దేశీయరాజకీయ ములందు అత్యుత్సాహమునుగనపరచు మాకుమారరాజ గారుదీనికిసంతోషముతో సమ్మతించి రనియు తెలియుచున్నది. భాగ్యపు పట్టాలగ్రామాలపై (24) యిటీవల అక్రమముగా మొ1కి 1 తూమునకుతూము నెచ్చింపబడిన మునాసాకమ్ముఅను అధనపు శిస్తును కూడతోసివేయుచున్నారనియు,రైతులు ప్రభుత్వమునా కతోవిన్నవించుకొనిన ముఖ్యమైన యిబ్బందులనుకొన్నిటిని తీర్చుటకై యోచించుచున్నారనియు,రైతులకును జమీందారుకును

రెండుసంవత్సరములనుండి యేర్పడినమనస్పర్థలకు కారణమైన యిబ్బందులను తొలగించ నున్నారనియు విని సంతసించు చున్నాము మహారాజును ఆశ్రితజనులును యిరువురు లబ్ధఫలమందెదరనుకొనుచున్నాము. రాజులకు రైతులకు ఉభయపక్షములకు [illegible] రైతులకు లాభకరముగు విధమున నూ, యీసమస్య పరిష్కరింపబడునని యు కుమారరాజాగారు సహజమైన రాజకార్య ధురంధరత్వమును జమీనులోకమునకు ప్రకటించుటకవకాశము యేర్పడునని యు ఆశించుచున్నాము.

స్వీకారము.

కృషీవలుడు వారపత్రిక ప్రథమ సంచిక స్వీకరించుటకు మెంతయు సంతసము. [illegible] జమీన్ రైతు మహాజన సంఘపక్షమున ఒక సంవత్సరముగ పక్షపత్రికగ రైతాభ్యుదయము నకు అత్యంతోపయుక్తోపకరణముగ యీపత్రిక చేయుచుండిన అఖండసేవ ప్రశంసార్హము. వారిపత్రిక గమారుట రైతులయొక్క, ముఖ్యముగ జమీన్ రైతులయొక్క భాగ్యమని చెప్పవలసియున్నది. ఇకముందు ద్విగుణీకృతోత్సాహముతో కృషి సల్పి కృషీవలుడు చిరకాలము వర్ధిల్లు గాకయని పరమేశ్వరుని వేడుచున్నాము.

(3-వ పేజీ తరువాయి)

సుమీ! పాఠశాలా భవనము ప్రధానోపాధ్యాయుని శయనముల కొరకటనే! శ్రీ సుబ్బయ్యగారు శ్రీ వెంకటేశ్వర్లుగారిని దూషించిరని నిందారోపణ చేయబడెను. వెంకటేశ్వర్లుగారు వ్రాయుటలో "నేనువోద్యోగనీయుండినచో నా శిష్యప్రశంసాములు పాఠి[illegible]నుకొన ప్ర[illegible]లు [illegible] [illegible] [illegible]పాధ్యాయునిద్వారా వెళ్ళెను. [illegible] సుబ్బయ్యగారు తప్పుపడి [illegible]చుకొనుచుం

ఆర్యక సంఘాధ్యక్షులు [illegible] రెడ్డిగారి ప్యారులో [illegible].

(గతసంచికానుబంధము.)

యీ కేసులందు రైతునాయకులగు [illegible] సోదరులైనను నెల్లూరు వెంక[illegible]నారాయణుడైనను మోపబడిన ప్రాసిక్యూటరు కేసు ముఖ్యమైనది వెంకటగిరి [illegible] గారగు సుబ్బారావుగారు యేస్టేటు పక్షమున సాక్షమిచ్చుచు యు. కి రు 70 శిస్తు వసూలుచేయు జమీను వెంకటగిరి తప్ప మరియొక్కటను లేదని యొప్పుకొనుట

జరి. తదితరఉపాధ్యాయులుగూడ వారి యందే తప్పున్నదని స్థిరపరచిరి గాని యిట్టి విషమపరిస్థితులలో, తప్పొనర్చిన ప్రాణమిత్రుడగు సుబ్బయ్యగారి నొకవంక, నిరాపరాధుడగు వెంకటేశ్వర్లు గారి నొకవంక యుంచుకొని న్యాయపరిపాలన మొనర్చుటెట్లు? నిందారోపణపత్రము ప్రధానోపాధ్యాయుని అభిప్రాయము కొరకై పంపబడెను. ఆయనగారు సుబ్బయ్యగారిని గూర్చి యెట్లువ్రాసియుందురు? సమర్థింతురా? లేక నిందారోపణ జేయుదురా? యూహించుకొనుడు. ఎందరోయుండ పురుముమీద [illegible] పడదన్నట్లు యునది వ్యవహారము. తగవులాడి తన్నుకొ[illegible]నవారుండగా, తదితర ఉపాధ్యాయులందు [illegible] వారిపై నిందారోపణ చేయుచు కావలసిన వారిని రక్షించుచు, సమర్థించుచు, [illegible] రిపోర్టునకు శ్రీప్రధానోపాధ్యాయులుగారు గత దక్షిణహస్తకలము [illegible] (సశే) [illegible]

ఇది మాజిల్లాపరిపాలనాపద్ధతి.

సత్యవాది.

యు జమీనుకందు అనాదినుండి యిట్టినా గరిక కాలమునందు నూజారి రైతులచే చెయిచు కొనుచుండు పరపతోలుట రకము లాగుట మొదలగు బాధిన చిహ్నములను పంటల్లవారి మొదలగు మధ్యయుగము నాటివింత కస్తుపద్ధతులును, సంస్థానపు చిలువరోగ్రస్తుల అవినీతికరపు చర్యలను. అవిధేయులని పేరుపడిన రైతులయెడ యెస్టేటువారు చూపు విచిత్రమైన చలపాదితనము, మొదలగు నాగరిక ప్రపంచమున కనివిని యెరుగని అనేకవిధములగు వింత పద్ధతులు, అక్రమశిస్తులు వానిని బిర్రుతో చెల్లించు రైతుల దిక్కుమాలినతనము గ్రామ్యప్రపంచమునకు వెల్లడి ఆయెను. వెంకటగిరి పేరు నలుదిక్కులకు ప్రాకినది. రైతులలో నవినవినారు లేరు. కట్టకడకు రాజీసూచకముగా యీ కేసులన్నియు కరుణాకరుని కృపచే ఉపసంహరింపబడెను. రైతులోకము ఒక్కసారి వేదనా ప్రపంచముమునుండి వెలిబడి నిట్టూర్పు పుచ్చెను.

పశుఘోష.

పోలీసుకాపలా మొత్తముమీద 9 మాసములుయుండెనది. యీదినములలో పశువుల అడ్డగింపు సెక్షనులు, అక్రమ సంఘముల సెక్షను విపరీతముగా ప్రయోగింపబడినవి. అహింసాపరమావధిగాయుంచుకొనిన రైతుల పశువులు వేలకొలదిగా బందెలదొడ్డికు అక్రమముగా తోలబడెను. [illegible] విలపించుచుండిన పశుఘోష నలుదిక్కుల ప్రతిధ్వనించెను. మొత్తముమీద బందె క్రింద రు 2500—0—0 [illegible] రైతులు రక్తాస్త్రులతో చెల్లించుకొనిరి. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ముల మేళవించిననరంతరము [illegible]

చుండినవి. ఈయావృత్తాంతమును విస్తరించుటకు నాకలమాడకున్నది. దాక్షిణ్యరహితముగాతోలు పశువుల కష్టమునిల్పి నిర్దయమైన విశేషమైన యీబాటపోవుటకు చేసినంతచ్చిన పాశవీయ దానవత్వమ్మును నాహృదయతాపమున నీరాజనమిచ్చి శోకభరితమైన యీకథను యింతటితో విరమించెద.

రాజీ ప్రస్తావనలు.

వెంకటగిరిలో రయితు యుద్యమమును మొస్టేటువారు త్రుంచివేయుటకు ప్రారంభించినపుడే రాజీప్రస్తావనలు కూడా ప్రారంభింపబడినవి. పాండవులు 5 గ్రామములతోనే తృప్తిపడెదమని చెప్పినట్లు, రయితులు కేవలము కనీసపు కోర్కెలతో తృప్తిపడి శ్రీయుత గోగినేని రంగనాయకులగారి ద్వారా సంఘపక్షమున దివాన్ గారికి 1931 సంవత్సరం నవంబరు నెల తే 7, 8 దిల ప్రాంతమున రాయభారమంపుకొనిరి. అందుకంచె మొత్తము లతగ్గింపుడనియు, 1931 సంవత్సరంకంచెపుల్లరులను మార్చి తే 15 ది నాటికి సగము మాత్రము చెల్లించెదమనియు, మిగత మొత్తములను యింగ్లాండు నుండి కుమారరాజాగారు వచ్చిన వెనుక వారితో యోచించి వేసినదిపోను మిగతపైకమును జూన్ తే 15 ది నాటికి చెల్లింతుమనియు, అట్లువారితో యోచించి వేయక పోయినను పూర్తిగా ఆవాయిదాకు చెల్లింతుమనియు అంగీకరించిరి కాని, మొస్టేటువారు మొదటసమ్మతించియు, తర్వాత యేకారణముననో యిట్టి కనీసపు కోర్కెల సంయితము ఆదరింపక వాగ్దాన భంగము గావించి తిరస్కరించిరి. తిరుగా 1-1-32 తేదిన వెంకటగిరియందు సమావేశమైన తాలూకా రైతు సంఘమువారు ఇంగ్లాండు నుండివచ్చిన కుమారరాజాగారికి కొందరు రయితులను రాయభారమును పంపతీర్మానించి అనుజ్ఞకొరకై యుత్తరమును పంపుకొనిరికాని ఆయుత్తరము విప్పకయే తిరస్కరింపబడెను.

అది మొదలు 24-7-32 వరకును ఉభయపక్షముల తీరని పోరాటములు జరిగినవి. రాజీప్రయత్నములందు కొంతవరకు దయార్ద్రహృదయులు సామరస్యభావులునైన ప్రస్తుత జిల్లాకలెక్టరు గారగు సి. హెచ్. మాస్టర్ మర్ గారు చేసిన ప్రయత్నమే. వారు యీమండలమునకు వచ్చినవెంటనే వెంకటగిరి పరిస్థితులను పరిష్కరింపవలయునను నిశ్చయముతో జమీందారుకును రయితులకును గలవిభేదములను చక్కగా గమనించవలయునను వుద్దేశముతో ప్రథమమున మోపూరునకు విచ్చేసి, రయితుల మొరాలకించిరి. వారు యెన్నియోపర్యాయములు ఉభయపక్షముల రాజీకుదర్చవలెనను ప్రయత్నములను, రైతులను సర్వకాల సర్వావస్థలయందు కష్టపరంపరలలో చిక్కించుకొని పీడించదలచిన మాజమీందారుగారు సదరురాజీప్రయత్నములను విఫలము చేయవలెనని యత్నించిరికాని, రయితుకష్టములు చక్కగా గుర్తెరింగిన మాకలెక్టరు దొరగారు జమీందారుగారిని రాజీకొప్పించిరి. యీరాజీయందు అనాదిగా రయితు నిర్బంధించి వసూలుచేయుచున్న రూ 1-కి రు 0-1-6 యినకంటాక్సును, ఆక్టులో చెప్పనటువంటి కంచెపుల్లరులమీద యింతవరకును వసూలుచేయుచుండిన రూ 1-కి రు 0-1-6 రోడ్డుపన్నును, శివ్వనిమేర వగైరా అక్రమ శెస్సులను, జమీందారుగారు వసూలు చేయకూడదని తీర్పుచెప్పిరి. అట్లు వారు తీర్పుచెప్పినను జమీందారుగారియుద్యోగులు రోడ్డుపన్నులో సగమురయితు భరించవలయునని నిర్బంధించి కొన్నిగ్రామములలో అమాయకులగు రయితులవల్ల వసూలుచేసికొనిరి. యికనైనను రయితు సోదరులు మేల్కాంచి రోడ్డుపన్నుగాని అక్రమ శెస్సులుగాని చెల్లించవలసిన ఏలాటి అవసరమున్నూ లేదని హెచ్చరించుచున్నాను. ఇంకను రాజీపరిపూర్ణముగా జమీందారు ఒప్పుకొన్నట్లుతోచదు. ఏలననపురల గ్రామస్తులపై అక్రమ కేసులు పెట్టుటయు కొండలకు కోనలకు పోకూడదని చెప్పుట కూడా రాజీని ఎవ్విధముననైనను భగ్నము చేయవలెనను వుద్దేశముతో వున్నట్లుతోచుచున్నది. మరల రైతులు మొట్టిపోరాటమును యెదుర్కొనవలయుననో, మొట్టికష్టములకు లోనుకావలయుననో, త్రాగుటకు నీరులేక యెన్ని పశువులను గోల్పోవలయుననో, యెంతమంది వెంకటగిరిశిపాయిల లాటీదెబ్బలకు గురికావలయుననో, యెన్నికుటుంబములు విధ్వంసమగుననో, తలచుకొన్న ఘోరముగానున్నది. యిట్టిసమస్యలన్నిటిని యెదుర్కొనుటకు మనసంఘమునకు ధనమత్యావసరముగనున్నదినాన, జమీందారీ గ్రామములన్నియు ఆయాగ్రామదామాషాలబట్టి యీనెల ఆఖరులోపల తగినంతధనము వసూలుచేయవలయును. యీవిషయమును రయితుసోదరులు అశ్రద్ధచేయక వెంటనే కార్యరంగమునకు పాల్గొందురని ప్రార్థించుచున్నాను. (సశేషము)

[7-వ పేజీతరువాయి.]

27 పైరులయెరువునకై అడవి నుంచిఆకున్ను, వ్యవసాయ సామానులకు కలపయున్ను, వుచితముగా మామూలుగాయిచ్చుచున్న పద్ధతిని నిష్పాక్షికముగా యివ్వవలెనని వెంకటగిరి మొస్టేటువారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

28 ఎరువులకై వేయుపైరులకును, పశువు మేతలకై వేయు పైరులకును శిస్తును వసూలుచేయ గూడదని వెంకటగిరిమొస్టేటువారిని యీసభవారుకోరుచున్నారు.

29 ప్రస్తుత లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలుజీవితముకొంతకాలము వరకుప్రభుత్వము వారుపొడిగించి నందువలన ప్రభుత్వము వారుసెలక్టు కమిటీద్వారా తయారుచేసి నస్టేటులాండు ఆక్టు అమెండుమెంటు బిల్లునైననుజూలై సెషనులో చర్చకు దెచ్చెదరని ప్రభుత్వమువారినియీసభవారుకోరుచున్నారు.

మంపు సభా తీర్మానములు

(గతసంచికానుబంధము.)

18 వెంకటగిరి యెస్టేటులోని ర్ణముఖి, కండ్లేరు, ముసి, దొండ్లేరు, ద్రో పువాగు మొదలగు నదులు వాగులకు నకట్టకట్టి, కాల్వలు త్రవ్వించి, గుండ్ల మ్మనుండి కొచ్చర్లకోట వగయిరా గ్రామాములకు సయితము పాసుదల కాల్వను త్రవ్వించి, రయితుల అభివృద్ధికి పాటుపడవలయునని వెంకటగిరి యెస్టేటువారిని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

19 వెంకటగిరిలోని అర్. వి. ఎం. హైస్కూలులోను, నెల్లూరులోని వి. ఆర్. స్కూలు, కాలేజిలలోను, వెంకటగిరి జమీందారీభాగమునుండి రాబడు రయితు విద్యార్థులకు వుచితవేతన పద్ధతితో విద్య వలసినదిగా తగుయేర్పాటులను చే నకు వెంకటగిరి యెస్టేటువారిని యీ వారు కోరుచున్నారు.

20 జమీందారీ యేరియాలో రోడ్లసౌకర్యముచాలతక్కువగ యు గాన, వెంకటగిరి జమీందారీ యేరి లో రోడ్లనిర్మాణమునకుగాను ప్రత్యే సంవత్సరం 1-కి ఒకలక్షరూపాయలు బోర్డువారికి గ్రాంటుయివ్వవలసినదని టగిరి జమీందారుగారిని యీసభవా కోరుచున్నారు.

21 దర్శి పొదిలెడివిజనులకుఒక స్కూలు వినను లేనందున వెంటనే రెండుడివిజనులకు రెండుమిడిల్‌స్కూళ్ళను ర్పరచి, రెంటికి ఒకహైస్కూలును వలయునని జిల్లాబోర్డువారిని యీసభ రు కోరుచున్నారు.

22 జమీందారీ యేరియాలో రోడ్ల వసతులు చాలతక్కువగ యున్నవి గాన, కోలపోలూరునుండి మల్లాము మీదుగా దుగరాజు పట్టణమునకు ఒకరోడ్డును, జయంపునుండి పెదపరియ రైల్వేస్టేషనుకు ఒకరోడ్డును, నంగోలు ఛాదిలిమధ్య చీమలమర్రినుండి గుంటిగంగవరకు వేయ బోవురోడ్డును, గుంటిగంగనుండి ముఖ్యమయిన గ్రామాములమీదుగ దర్శికిని, దర్శినుండి దొనకొండ రయిల్వేస్టేషను మీదుగ కొచ్చర్లకోటకు ఒకరోడ్డును, మను బోలు రయిల్వేస్టేషనునుండి పిడూరు, బద్వేలి, కట్టవపల్లి, కొలనకుదురు, మార్గముగా యీదగాలి కొకరోడ్డును, కందుకూరు కనిగిరి రోడ్డులో మధ్య అనుకూల ప్రదేశమునుండి పొదిలికి వకరోడ్డును, స్వర్ణముఖి బ్రిడ్జిపు త్తరపు చివరనుండి పున్నేపల్లి, కర్ణబల్లవోలు, నెమళ్ళపూడి మీదుగా నాయుడుపేట వెంకటగిరి రోడ్డులో 7-వ మైలుదగ్గర కలయునటుల ఒకరోడ్డును వేయవలసిన దనియు, వెంకటగిరి రాపూరు రోడ్డు 50, 60 సం॥ రములుగా అసంపూర్ణముగ యున్నది గాన, యీరోడ్డును వెంటనే వేయవలసినదిగా జిల్లాబోర్డువారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

23 జమీందారీరయితు ఉద్యమ ప్రచారమునకు ప్రత్యేకపత్రిక అవసరము గాన, ఆకారణముచేత 2-3-30 తేదిన నెల్లూరుజిల్లా జమీందారీరయితు సంఘము వారిచే ప్రారంభింపబడి, ఆర్థికదుస్థితిచే సమస్తకష్టములు అనుభవించుచున్న జమీందారీ రయితుపత్రికను జమీందారీరయితు లెల్లరును ప్రోత్సహించి, యెల్లరునుచందాదారులుగచేరి పోషించవలసినదిగా, రయిత్వారీ రయితులను, ముఖ్యముగ జమీందారీరయితులను యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

24 జమీందారీరయితు ఉద్యమ ప్రచారమునకు ద్రవ్యము బొత్తుగాలేక సంఘమువారు బాధపడుచున్నారుగాన, ప్రస్తుతము పదివేలరూపాయలు జాయింటు లోపలవసూలుచేయుటకు తీర్మానించుచు, అందుకు యీక్రిందివారిని ఉపసంఘముగ నియమించడ మయినది. మరియు జమీందారీగ్రామస్థుల ప్రతిగ్రామమునుండియు గ్రామము 1-కి కనీసము రు 10 లకుతగ్గకుండా ప్రతిసంవత్సరము సంఘనిధికిపంపుచుండవలయునని జమీందారీరయితు లందరిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

25 రయితునాయకుడును, రయితు సంఘకార్యదర్శియు అయిన పెట్లూరు గోవిందురెడ్డిగారిని నిష్కారణముగా యింటిలోబడుకొనియుండగా లాటీచార్జిచేయించుట, అతనులోకులను యివ్వవలసిన డిక్రీబాకీలను తానుప్రిటాన్సుఫరు చేయించుకొని అరెస్టువారంట్లనుబెట్టి నిరంతరముబాధించుట మొదలగు తీవ్రనిర్బంధములు గావించుచున్న వెంకటగిరి యెస్టేటువారిచర్యలను యీసభవారు గర్హించుచు, యింతటినిర్బంధములకు సయితము లొంగక, న్యాయమునకై, ధైర్యముతో పోరాడుచున్న రెడ్డిగారిని యీ సభవారభినందించుచున్నారు.

26 యీరాజధానియందు సామాన్యనియోజక వర్గములందే సాధారణముగ శాసనసభలకు జమీందార్లు యెన్నుకొనబడుచుండుటచేతను, జమీందారీదారులు ప్రత్యేకముగ రక్షించుకొనవలసిన హక్కులు లేకుండుట చేతను, శాసనసభలలో జమీందార్లకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమొసగుటను యీమహాసభవారు గర్హించుచు, జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీ వారీవిషయమును పునరాలోచింప వలయుననియు యీమహాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

జమీందార్లు ప్రజాభిప్రాయములగు స్థానికసంస్థలు మున్నగుప్రజాప్రాతినిధ్యసంస్థలలో తమయధికారమును పురస్కరించుకొని ప్రవేశించి, ఆపదవులను శాసనసభలకెగబ్రాకుటకుపయోగించి, యిచ్చటినుండి రైతుద్యమమునణచజూచుజమీందార్లయాగడములనీసభవారుగర్హించుచున్నారు

నకలుమందులను చూచి మోసపోకుడు

నాబలన సువర్ణగుణములుగా ప్రఖ్యాతిజెందినది! కేవలము బాధహారిణి.

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయుపోటుల బాపును, పార్శ్వపు నొప్పుల కొనదోలును, పోట్లు పోగొట్టును, బెణుకుల ఛేదించును, వాపుల మాపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును, జలుబును తొలగించును.

అమృతాంజనం డిపో,
మద్రాసు, బొంబాయి,
కలకత్తా.

ఉపాసనా ప్రభావము

సిద్ధవిద్యలతోని ప్రశ్నలకు దివ్యదృష్టి వలన కలిగిన సమాధానములను వ్రాసి వి.పి. పోస్టుద్వారా పంపబడును. ఆరుప్రశ్నలకు రూ. 1-4-0 12ప్రశ్నలకు రూ. 2-4-0.

సిద్ధప్రయోగములయొక్కయు, మంత్రాలయొక్కయు, శక్తి మొదలగు దేవతలయొక్కయు ప్రభావము చేయుచుండు వారియొక్క జలాలములను అదను, వాస్తు, భూగర్భజల పరిశోధన వారి దోషము లున్నచో శోధించి చూచుచుండుటతో వాటికి శాంత్యాది విధులు మొదలగు ప్రతియంత్రములను విపులముగా విశదపర్చుదును. ఇందులకు వి. పి. ఖర్చులతో సహా రూ.2-4-0.

సమగ్రశాస్త్రములు తొలగుటకును ప్రయోగ లక్షణములు వీడిపోవుటకును భూత ప్రేత పిశాచముల బాధలు తొలగుటకును సమస్త వశీకరణాదులకును మహామంత్రయంత్రతా యెత్తుబంపుదును

ఆడ్రెసు:— "మాంత్రిక చక్రవర్తి"
ప్రొఫెసర్ అంజక్, ఎం. ఇ,
అక్కన్నపేట, బెజవాడ.

తేలు

ఎండకాలము వచ్చివేసినది — జాగ్రత!

తేలుకుట్టిన 1 ఘంట అయినప్పటికిన్ని యీమందును కుట్టినచోటున ఉంచిన మొదల 5నిమిషములలో బాధతీసివేయును. ఉపయోగించు విధము మందులోనే యుంచబడును. ఒకటివెల 0—2—6 వ్యాపారులకు 1 డజను 1—10—0

1 గ్రోసు 18—0—0.

శ్రీ అంబికాదంత చూర్ణము.

పంటిచిగురువాపు, పల్లుఆడుట, పంటిలోచీము, పల్లుపోత్త, పంటిలో రక్తమునోరుదుర్గంధము, వీటిని పోగొట్టును.

1-పాకెట్టు 0-1-6 1-డజను రూ 1-0-0

1టిన్ను 0-3-0 1-డజను ,, 2-0-0

ప్రతిదేశములోను ఏజంట్లుకావలయును.

పి. యం. రాజగోపాల్ దేవ,
మ్యానుఫాక్చరర్ అండు కమిషన్ ఏజంటు,
కరుపాచన్ వీధి, జార్జిటవున్, మద్రాసు

త్రిలిజ్గ

మత, సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ పారిశ్రామిక విషయముల నిష్పక్షపాతముగ చర్చించు వార పత్రిక. సంవత్సర చందా రూ 2½ మాత్రము. వలయువారీ క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

మేనేజరు 'త్రిలిజ్గ' 323, హైరోడ్డు,
తండియార్పేట, మద్రాసు

కృషీవలుడు

ఆంధ్రదేశ వ్యవసాయకుల పాలిటి సురభి

తిరుపతి జమీందారీయుత మహాజన సంఘము యాజమాన్యమున వెలువడు వారపత్రిక.

పత్రిక కార్యాలయము నెం 6 రు లాయరు చిన్నతంబి మొదలివీధి
జార్జిటౌను, మద్రాసు.

సంపాదకుడు, ముద్రాపకుడు, ప్రకాశకుడు, నెల్లూరు, వెంకటాద్రిమానాయుడు, జమీందారీరైతు ముద్రాక్షరాలయం, రాజవీధి, నెల్లూరు.